

Styresak 36/2012: Innspill til plan og budsjettarbeid 2013 - 2016

Møtedato: 30.05.12

Møtested: Tromsø

I forbindelse med "budsjettbrev 1 – budsjett 2013-2016" fra Helse Nord, er helseforetakene bedt med å komme med innspill til plan og budsjettarbeidet. HF-styrene er bedt om å ta aktivt stilling til:

- Økonomisk status og tilpasningsutfordringer de neste 8 år.
- Vurdering av fordeling av investeringsramme
- Innspill til justering av vedtatt investeringsplan
- Innspill til driftsbudsjett og forventninger om økt finansiering g til nye tiltak
- Innspill på driftstiltak som vil bidra til økt kvalitet på pasientbehandling, skape økonomiske handlingsrom eller bidra til gjennomføring av samhandlingsreformen.

Administrasjonen i Helgelandssykehuset gir her innspill til styrets vurdering, samt oppdatert bærekraftsanalyse og kontantstrømanalyse.

Økonomisk status

Resultatet pr. april er negativt med 12,6 mill.kr. Underskuddet skyldes i hovedsak somatikken som ikke har greid å redusere kostnadene i hht tildelt budsjett. Redusert budsjett for somatikken skyldes bla. samhandlingsreformen, samt oppbudsjettering av enkelte områder på fellesområdet. For 2012 har ikke Psykiatrien lenger et stort overskudd som ved tidligere år pga ansettelse i tidligere vakante stillinger. I tillegg er det overforbruk på ambulanse, pasienttransport og kostbare legemidler i forhold til samme periode i fjor.

Prognosen opprettholdes til -20,0 mill.kr. til tross for det dårlige resultatet pr april. Foretaket har utfordringer knyttet til samhandlingsreformen, økte ambulansetåknostnader og ikke minst bemanningsutvikling. Tiltak på strukturelle endringer viser seg svært vanskelig å gjennomføre da det medfører kompliserte og vanskelige prosesser.

Bærekraftsanalysen nedenfor tar utgangspunkt i prognosen på -20 mill.kr. noe som gir negative resultater i årene fremover og forsinker prosessen med forbedring av likviditeten. Ut fra de forutsetningene som analysen bygger på viser den at Helgelandssykehuset uten tilførsler av nye midler eller endringer i struktur, vil ha underskudd i årene fremover.

Investeringsbehov

Disponering av investeringsrammen for Helgelandssykehuset for 2012 er i stor grad disponert til MR og en del overskridelser ved byggeprosjekter. Dette medfører at disponibel ramme til MTU går i hovedsak til innkjøp i forbindelse med brekkasjer.

Investeringer 2012

Investeringsramme fra Helse Nord	42,4 mill. kr.
MR Mo i Rana	- 13,0 mill. kr.
Overskridelse MR Sandnessjøen	- 7,5 mill. kr.
Brannsikring Sandnessjøen	- 3,5 mill. kr.
Ombygging kjøkken Mo i Rana	- 2,5 mill. kr.
Overskridelse FAM Mosjøen	- 3,0 mill. kr.
Ambulansebiler (årlig øremerking)	- 2,5 mill. kr.
Egenkapitalinnskudd KLP	- 3,0 mill. kr.
Rest investeringsramme til MTU	7,4 mill. kr.

Helseforetaket har fått pålegg om å gjennomføre flere brannsikringstiltak de neste årene. En foreløpig beregning viser at det kan dreie seg om ca. 20,0 mill kr over en 5 års periode. Som nevnt er en del av investeringsrammen i 2012 satt av til dette, men er noe som også må innarbeides i de neste års investeringsrammer.

Disse brannsikringstiltakene er en naturlig del av nye byggeprosjekter, men i og med at Helgelandssykehuset ikke har slike i større omfang, må slike sikringstiltak tas som egne investeringer/driftskostnader.

I større sykehus-byggeprosjekter inngår også en del medisin-teknisk utstyr innenfor rammen av den totale investeringen. Siden helseforetaket ikke har slik, må en større andel av investeringsrammen brukes til MTU, men som vi synliggjør i tabellen over er heller ikke dette mulig i rammen for 2012. Det er **et stort behov** for investering i mindre medisin-teknisk utstyr også, men slik situasjonen er nå brukes rammen i hovedsak til ombygging av bygg/oppgradering og store medisin-tekniske investeringer som MR og CT. Helseforetaket må også påregne å finansiere røntgenutstyr til lokalmedisinske senter i Brønnøysund til 2-3 mill. kr. sannsynligvis i 2013. Videre er det i revidert smittevernplan for Helse Nord RHF 2012-2015 anført at helseforetaket bør utrede behov for og eventuelt opprette et luftsmitteisolat. Dette er ikke konkretisert, men antatt kostnad er 4,5 mill. kr.

På oppdrag fra Helse Nord RHF er det gjennomført en kartlegging av vedlikeholdsbehov knyttet til bygg og anlegg, som indikerer et større oppgraderingsbehov for Helgelandssykehuset HF. Beregningene viser et estimert teknisk oppgraderingsbehov for de presserende forholdene, dvs "MÅ" tiltak, på til sammen ca. 115 mill. kr. Dette er anbefalt gjennomført i løpet av 5 første år. Videre er estimatet knyttet til utvidet vedlikehold for utbedring, dvs. "BØR" tiltak, på til sammen 265 mill. kr. Dette utgjør ikke et akuttbehov, men forventes forsvarlig å kunne gjennomføres over en tiårsperiode. Oppsummert konkluderer rapportene med at dersom eksisterende bygninger skal være egnet for sykehusdrift i årene som kommer, trenges det en kraftig økning av pengebruken til vedlikehold, oppgradering og ombygging. **Kostnadene kan delvis defineres som driftsutgifter, og delvis som investeringer.**

Premisser for drift

Strukturkostnader

Helseforetaket har 3 sykehusenheter på en forholdsvis liten befolkning. Basiskostnader (grunnkostnader, vaktordninger etc) for 3 enheter medfører en kostnadsulempe. Dette fremkommer tydelig når det simuleres inntektsfordeling etter objektive kriterier. Helseforetaket ble i 2007 pålagt ekstrakostnader med etablering av utvidet kirurgisk vaktordning i Mosjøen, (en merkostnad som i dag beregnes til ca 1,5 mill kr pr år). Inntektstapet med bakgrunn i omleggingen i Mosjøen er betydelig, ca 10 – 15 mill.kr. uten at man har fått gjort strukturelle grep.

Strukturen innen fødselsomsorg med 3 fødeinstitusjoner utgjør også en betydelig kostnadsutfordring. Netto driftsutgifter til de 2 fødestuene er ca 10 mill kr pr år..

Økte faglige krav

Nye nasjonale kvalitetskrav til fødselsomsorgen gir Helgelandssykehuset HF betydelige utfordringer i årene fremover. Implementeringen av nye kvalitetskrav vil blant annet redusere fødselsantallet, men samtidig øke behovet for personellressurser og kompetanseutvikling for jordmødre og gynekologer. Aktiviteten – og dermed inntektene vil reduseres, mens sannsynlige kostnader til økte personellressurser og kompetanseoppbygging spesielt ved de minste institusjonene (fødestuene), representerer en betydelig kostnadsvekst.

Ambulansebåter

Realiseringen av nye ambulanserbåter gir Helgelandssykehuset HF en bekymringsfull kostnadsvekst. Dette til tross for at vi har inngått en billigere avtale enn hva vi ser andre foretak har gjort. Denne kostnadsveksten og den framtidige merkostnaden dette representerer utover dagens nivå, øker de økonomiske utfordringene for helseforetaket. Nye ambulanserbåter er helt nødvendig, og representerer en betydelig kvalitetsheving i tjenesten i tråd med forskriftskrav. Prosjektet med nye ambulanserbåter driftet av en ideell organisasjon på oppdrag for helseforetaket, er et banebrytende tiltak som vil kunne få overføringsverdi for andre helseforetak.

Samhandlingsreformen

Stortingsmeldingen om Nasjonal helse- og omsorgsplan skisserer virkemidler for implementeringen av samhandlingsreformen og det legges opp til betydelige endringer i finansieringen av sykehusene, spesielt innenfor somatikk. Økte ressurser og oppbygging av kapasitet i kommunehelsetjenesten skal delvis finansieres ved uttrekk av ressurser fra spesialisthelsetjenesten. Det totale finansieringsbildet er ikke helt klart, men vi er bekymret over hvilke økonomiske konsekvenser dette eventuelt kan få for Helgelandssykehuset HF.

Kostnadskrevende medikamenter

Nye biologiske medikamenter/TNF-hemmere utgjør en betydelig økonomisk utfordring. Helseforetaket har også hatt pasienter med ekstrakostnadskrevende behandling, således en pasient der årlig behandling koster ca 3, 6 mill kr. Det arbeides for at denne behandlingen kan skje i regi av primærhelsetjenesten, og således finansieres av HELFO, men dette er foreløpig ikke avklart.

Radiologi:

Helseforetaket investerer tungt i nytt røntgenutstyr. Bemannings/rekrutteringssituasjonen mht radiologer, er imidlertid vanskelig, og krever fort tiden innleie i betydelig grad.

Organisering intensivmedisin

I henhold til nivådelingen fra Helse Nord, skal Helgelandssykehuset HF avdeling Mo i Rana bygges opp til nivå 2. Intensivmedisin er ressurskrevende, både økonomisk, utstyr- og personalmessig. Intensivpasientene tilhører pasientgrupper med mest komplekst sykdomsbilde, som involverer med flere organsystemer. For å kunne drive intensivmedisin på et akseptabelt nivå, og sikre en komplett behandling av pasientene, kreves derfor, i tillegg til, en spesialisert og velutrustet enhet, en tilstrekkelig stab av kvalifiserte sykepleiere og leger innenfor de ulike spesialiteter, noe som øker de økonomiske utfordringene.

Traume

Lokalsykehus, med kirurgisk akuttberedskap, skal lokale traumeberedskap som skal kunne gi livreddende og stabiliserende behandling av pasienter itråd med regionalt traumesystem. Dette krever kompetanseoppbygging - og vedlikehold som øker økonomiske utfordringer

Prosjekt Liverpool Care Pathway

Helgelandssykehuset HF ønsker å være pilot i Helse Nord for innføring av Liverpool Care Pathway: En evidensbasert veiledning og tiltaksplan for omsorg til døende og deres pårørende. Vi henviser her til vår tidligere søknad om kvalitetsmidler til dette formålet datert 20.01.2012. Total kostnad 1,9 mill. kr.

Innkjøp

Helgelandssykehuset HF har lite ressurser på innkjøp. Som tidligere påpekt fra Helse Nord klarer vi ikke med de ressursene vi har i dag å oppfylle alle krav i regelverket om offentlige anskaffelser. Dette ble også sagt i vår høringsuttalelse i forbindelse med ny organisering av innkjøp i 2010 med kategoristyring. I forslaget fra prosjektet i Helse Nord, til ny organisering ble det sagt at vi trengte 2 nye stillinger på innkjøp i tillegg til 1 Clockwork forvalter. Forvalteren har vi på plass i dag, men med vår krevende økonomiske situasjon i dag og utfordringer på vekst i årsverksutvikling er ikke dette øverst på prioriteringslista selv om dette sies og også ha en gevinstside.

Bærekraftsanalyse

Forutsetninger:

Bærekraftsanalysen bygger på følgende forutsetninger:

- Årlige inntekter og kostnader står fast. Oppdatering av Helse nord sin inntektsmodell er ikke tatt med i denne modellen.
- Antatt resultat for 2012 – er lik prognose på -20 mill.kr. forutsatt effekt av tiltak på minst 15,0 mill. kr.
- Utgangspunkt i RHF sin investeringsplan fra styresak 69-2011 (22.06.2011).
- Utfasing av åpningsbalansen på gamle bygg.

Bærekraftsanalyse

På bakgrunn av forutsetningene over er det gjort en analyse av Helgelandssykehuset sin bærekraft.

Bærekraftsanalyse	Resultat	Prognose	Budsjett				
Helgelandssykehuset HF	2011	2012	2012	2013	2014	2015	2016
Inntekter	1 429,0	1 518,0	1 516,8	1 518,0	1 518,0	1 518,0	1 518,0
Økt driftsramme :							
Justering ramme Psykiatri				9,0	18,0	27,0	27,0
Sum inntekter	1 429,0	1 518,0	1 516,8	1 527,0	1 536,0	1 545,0	1 545,0
<i>Driftskostnader ekskl avskrivninger</i>							
Nye Ambulansébåter helårsdrift				5,0	5,0	5,0	5,0
Økt krav fødselsomsorg				2,0	2,0	2,0	2,0
Nye tilbud psykiatri				5,0	10,0	20,0	20,0
Sum økte kostnader	-	-	-	12,0	17,0	27,0	27,0
<i>Risiko vektet tiltak:</i>							
Nye tiltak 2012		15,6		15,6	15,6	15,6	15,6
Tiltak 2012 med engangseffekt		3,0					
Tiltak med overhengseffekt til 2012		1,6		1,6	1,6	1,6	1,6
Tiltak med overhengseffekt til 2013				5,0	5,0	5,0	5,0
Sum tiltaksplan	-	20,1	-	22,2	22,2	22,2	22,2
Avskrivninger åpningsbalansen	42,9	41,8	41,8	41,5	41,3	41,2	41,1
Avskrivninger nye bygg							
Økt avskrivning MR og CT				3,0	3,0	3,0	3,0
Øvrige avskrivninger	25,5	27,8	8,9	26,8	26,5	26,3	26,1
Sum avskrivninger	68,4	69,6	50,7	71,3	70,8	70,5	70,2
Netto renter	2,3	2,6	5,4	2,6	2,6	2,6	2,6
Endring renter		0,3		0,5	0,2	(0,1)	(0,6)
Sum kostnader	1 447,8	1 538,0	1 511,8	1 549,8	1 554,0	1 563,3	1 562,5
Overskudd	(18,8)	(20,0)	5,0	(22,8)	(18,0)	(18,3)	(17,5)

Utgangspunktet er prognosen for 2012 på -20 mill.kr. noe som gir underskudd også i årene fremover. Ut i fra de gitte forutsetningene med økt ramme til psykiatrien som er større enn økningen i kostnadene, at tiltakene får ønsket effekt uten andre større kostnadsøkninger og at det generelle kostnadsnivået holdes på dagens nivå, vil dette gi en fremtidig forbedret økonomi. Det vil si at underskuddene reduseres, men vil fremdeles være store og avvike mye fra dagens resultatkrav. Eventuelle nye tiltak og struktur endringer ved Helgelandssykehuset HF vil kunne gi en raskere forbedret økonomisk situasjon.

Avskrivningene på åpningsbalansen reduseres i årene fremover, mens øvrige avskrivninger holder seg på omtrent samme nivå de neste årene. Investering i MR og CT vil gi noe økte avskrivninger. De totale avskrivninger vil derfor øke i 2013, men deretter gradvis bli noe redusert.

Kontantstrøm

Analysen under viser at ved de gitte forutsetninger i bærekraftsanalysen over, med en prognose på -20 mill.kr. for 2012 vil likviditeten likevel forbedres og behovet for lånt likviditet reduseres (Se likviditetsprognose under). Forbedring av likviditeten er et resultat av at investeringsvolumet er mindre enn avskrivningene og underskuddet. Dette gir igjen lavere finanskostnader og frigjør penger til drift. Dette vil gi bedre likviditet og skaffe Helgelandssykehuset rom for fremtidige investeringer.

Likviditetsberegning	Resultat	Prognose	Budsjett				
	2011	2012	2012	2013	2014	2015	2016
IB	153,0	102,6	102,6	115,7	109,3	105,0	95,0
Underskudd året før	-35,8	18,8	18,8	20,0	22,8	18,0	18,3
Investering	45,8	63,9	45,0	45,0	43,8	42,5	42,5
Avdrag på lån	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avvik pensjon							
Annet	8,0						
Avskrivninger åpningsbalanse	-42,9	-41,8	-41,8	-41,5	-41,3	-41,2	-41,1
Avskrivninger nye bygg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Økt avskrivning MR og CT				-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Øvrige avskrivninger	-25,5	-27,8	-8,9	-26,8	-26,5	-26,3	-26,1
<i>Sum avskrivninger</i>	<i>-68,4</i>	<i>-69,6</i>	<i>-50,7</i>	<i>-71,3</i>	<i>-70,8</i>	<i>-70,5</i>	<i>-70,2</i>
<i>Låneopptak</i>							
Akkumulert likviditetsbehov	102,6	115,7	115,7	109,3	105,0	95,0	85,6

Tiltaksplan

Helgelandssykehuset har en tiltaksplan for 2012 som er på 31,561 mill.kr. Overheng fra 2011 er på 2,45 mill.kr og som gir en total tiltakseffekt for 2012 på 34,011 mill.kr. Tiltaksplanen er risikovektet i henhold til Helse nord sin vektning, og gir da forventet effekt på 19,9 mill.kr. for 2012.

Tiltak som gir større økonomiske effekter er nødvendige. Disse vil måtte være av strukturell karakter, og vil mest sannsynlig medføre bortfall av tilbud ved en eller flere enheter. Denne type tiltak vil redusere årsverksforbruket. Tiltak av denne dimensjon og type vil være krevende å gjennomføre (ref. flytting av ambulanserbåt), og ikke minst ta tid. Det vil også være formålstjenlig at styret involveres i en strategiprosess før endelig beslutning om fremtidig struktur og tilbud besluttes.

TILTAKSPLAN 2012				
nr	Tiltakets "navn"	Beskrivelse av tiltak	Planlagt økonomisk effekt 2012 i 1000 kr	Funksjons område
17	Tannbehandling	Tannbehandling i narkose	400	Aktivitet
1	Gjestepasienter	Hente hjem pasienter med ulike tiltak. Styre pasientstrømmen og bedre kommunikasjon ut til kommunene og fastlegene.	1 000	Aktivitet
2	Ventelister / Fristbrudd jfr. Kvalitetsprosjekt	Mer fokus på å få ned ventetid for å unngå fristbrudd	300	Aktivitet
3	Fristbrudd Fedme	Redusere kostnader ved å unngå fristbrudd	1 000	Aktivitet
4	Labprøver	Øke egendeckning av labprøver	500	Aktivitet
6	Legemiddelforbruk	Gjennomgang av legemiddelforbruk med tanke på kostnadsreduksjon	500	Aktivitet
9	Økt overskudd "Raskere tilbake"	Flere pasienter	1 000	Aktivitet
12	Pasientreiser	Reduksjon flykostnader	1 000	Aktivitet
	Pasientreiser	Reduksjon taxikostnader	2 500	Aktivitet
	Pasientreiser	Andre tiltak pasientreiser	2 500	Aktivitet
15	Særskilte legemidler	Redusering av kostnader knyttet til særskilte legemidler.	2 500	Aktivitet
			13 200	Totalt Aktivitet
16	Ambulansebåter	Bruk av ambulanserbåt til skyss av helsepersonell Lurøy. Ambulansetjenester Meløy	1 000	Ambulanse
			1 000	Totalt Ambulanse
5	Energiforbruk Mulighetsstudium/kvalitetsprosjekt	Diverse energieffektive tiltak/investerings som kan gi en økonomisk besparelse. Samt miljøsertifisering.	250	Eiendom
13	Salg av boliger	Salg av diverse boliger i Mo i Rana og Mosjøen	2 500	Eiendom
18	Oppgjør NFK	Oppgjør Nordland fylkeskommune knyttet til kostnader for tannklinikk i sykehus.	1 500	Eiendom
			4 250	Totalt Eiendom
7	Innkjøpsavtaler	Gjennomgang og nye avtaler	500	Innkjøp
			500	Totalt Innkjøp
8	Rekruttering	Forbedring av ansettelses og språkopplæring	1 000	Personell
10	Diverse tiltak Mosjøen	Tiltaksliste	800	Personell
11	Reduksjon av årsverk	Red. av innleie, overtid, vikarer	10 000	Personell
	Reduksjon av faste stillinger	Naturlig avgang, ledighet		Personell
14	Ferie og avspassing etc	Innskjerping rundt rutiner og regler for ferie og avspas etc.	600	Personell
19	Diverse Sandnessjøen	Vaktplaner og utkalling ass.leger	211	Personell
			12 611	Totalt Personell
	SUM nye tiltak 2012		31 561	Totalt

VEDTAKSFORSLAG:

- Styret i Helgelandssykehuset HF vedtar denne saken som styrets innspill til plan og budsjettarbeid 2013-2016.
- Styret ser at den videre økonomiske utvikling og bærekraft, uten tilførsel av nye midler både på drift og investering, eller endring av struktur - øker utfordringene i årene fremover.

Per Martin Knutsen
administrerende direktør

Saksbehandlere: Økonomisjef, controller.